

TEDENSKESLIKKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto III

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1927

Stev. 41

Ob žalostni obletnici

10. oktober! Kateri Slovenec, Jugosloven se te ne spominja z žalostjo v srcu? Poleg mnogih kup grenkobe, ki smo jih morali sprazniti po prvih dnevih veselja in sreče, po končani svetovni vojni, so nam predložili tudi tebe, čaša solz, preplakanih za teboj, naš dragi mili Korotan. — Prav tako, kakor se nam je varljivo smejala sreča po končani svetovni vojni, ko so bile strte verige avstrijskega suženstva, ki je tlačilo Slovence skozi dolga stoletja, tako se nam je smejal hribovsko krasen jesenski dan, ki je bil najusodnejši za naše brate onstran Karavank.

Kdo neki bi bil mislil, da izgubimo Trst, ki je postajal središče zavednega slovenskega dela, naših probujenih Kraševcev, kdo le bi bil slutil, da nam iztrgajo sopečno Gorico in kdo veroval, da prodamo, očevo izdamo zemljo, kjer je tekla zibelj Slovenstva, naš dragi Korotan?

Bil je čas, ko nam je bilo treba samo vzeti in držati, a mi nismo storili tega, po naši stari preprosti dobroščnosti. — Ker to nismo storili, vsilili so nam glasovanje samoodločbe.

Nesrečnega 10. oktobra 1920. so mnogi, ki so poznali razmere in delo Avstrijcev s trepetom pričakovali, izid glasovanja, kajti slutili so, kaj nas čaka. In res v večernih urah že je bila raznešena strašna vest, da smo zaigrali enega izmed najlepših delov naše države.

Mi smo verovali v pravico zmage, posebno še, ker je zgodovinsko neoporečno, da so bili od pamtiveka vedno naseljeni Slovenci v vseh pokrajinah, katere smo zahtevali za sebe. Velik del nekdanjega slovenskega Korotana je bil sicer s silo ponemčen, kar lahko dokažemo, ali to bi moralo biti baš v naš prid in tisti, ki so to storili za to kaznovani; ali zgodilo se je nasprotno.

Bolna Avstrija je zbrala vse svoje moči, nahujskala otroke, da so glasovali proti svoji lastni materi. Posluževala se je najogabnejših laži, katerih je bila vajena skozi vso stoletno dobo svojega obstoja in sramotila Slovence proti Slovanom. Le ti so nasledili in pri glasovanju, ki je bilo krivičnim potom dopuščeno, glasovali za tisto mačeho, ki jih je tepla, dokler niso zatajili svoj lastni jezik. — Da je prišlo do glasovanja so mnogo grešili razni naši lahko-

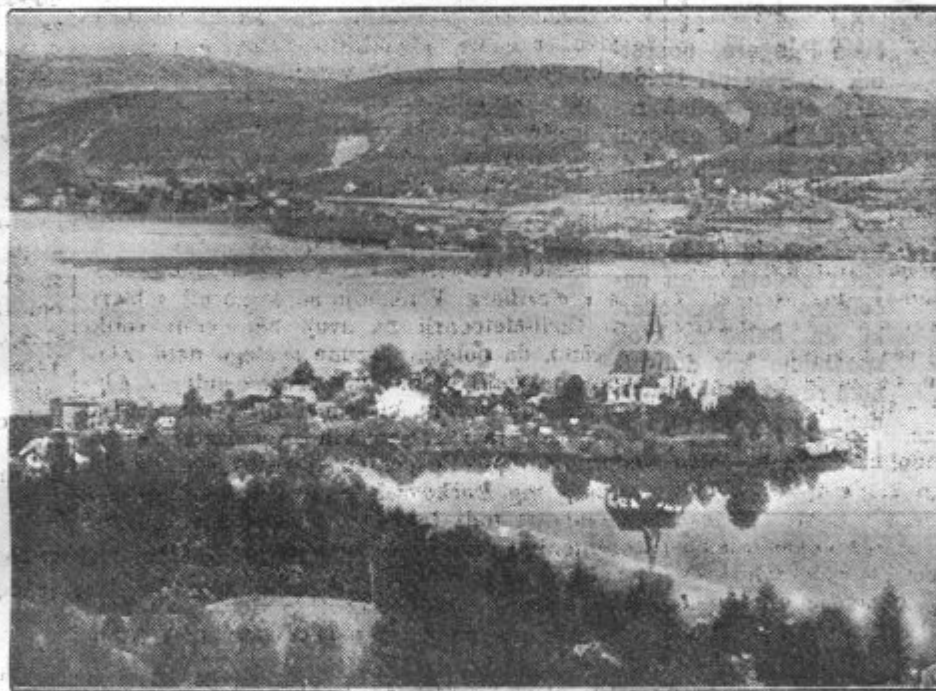
mišljenjenci, ki so preveč zaupali narodni zavednosti in hoteli svetu pokazati, da se tudi tega ne bojijo, namesto da bi kratkotalo to odbili, češ: Kar je naše je naše in tukaj nima nikdo drugi pravice, kakor samo mi! Pri izgubi glasovanja pa so največ zakrivili tisti,

ki so dopustili, da so naši krvni nasprotniki prihajali svobodno v ozemlje, kjer se se je imelo vršiti glasovanje. Zakaj so ti dovolili, pa je zopet drugo vprašanje, katerega bo prej ali slej pojasnila zgodovina, ki bo odkrila še marsikak drugi greh, ki je bil izvršen v našem notranjem in zunanjem političnem delovanju.

Največ pa so nam škodovali Italijani, katerim je bilo in jim je še danes na tem, da zmanjšajo našo moč kakor že in kjer si bode. Predobro se zavedajo, da tudi njih čaka plačilni dan za vse krivice, ki so jih storili Slovenom med vojno, ko bi bili lahko, če že ne preprečili, pa vsaj olajšali beg naših bratov Srbov preko albanskih puščav, nadalje, ko so nas oropali naših pokrajin, najbolj pa za zatiranje našega življa, ki je po krivici prišel pod njihovo oblast.

10. oktober naj nas vsako leto bodri k naši narodni skupnosti, k medsebojni strpljivosti, k pravemu slovenskemu bratstvu, kajti gotovo prej ali slej pride dan, ko bo poklican sleherni izmed nas, da stori svojo dolžnost za popolno osvoboditev ostalega dela naših zaslužjenih bratov, ki kaj dobro okušajo, kako bridko je, ako reže mačeha kruh. To občutijo hudo žal tisti naši bratje, ki so glasovali za Jugoslavijo, pa tudi tisti, ki so bili zapeljani in prodali sami sebe in svojo domovino lačnim tujcem. Danes se silno kesajo in obžalujejo svoj greh, v katerega jih je zapeljala zaslepljenost in narodna mlačnost. Težo zmote danes težko prenašajo.

10. oktober, ta s krvavimi črkami zapisani dan v mračni zgodovini preteklosti jugoslovenskega naroda, naj nam bo večer opomin, da naša svoboda ni popolna, da ječe izven meja svobodne jugoslovanske države tisoči in tisoči bratov in sester naše krvi, našega jezika in našega imena pod težkim jarmom tujca, ki jih duši gospodarsko in nacionalno, ki jim zapira šole, pleni knjige in časopise ter raznaroduje nežno deco. — In ti bratje čakajo nas in svobode dan!

Otok na Vrbskem jezeru

Deželni dvorec v Celovcu v XVII. st., ko je bilo mesto še popolnoma slovensko

Levo:
Delegati za zdru-
žitve obeh demo-
kratskih strank: V
 sredini so poslanci
 dr. A. Kramer, V.
 Vilder, K. Timoti-
 jevič in dr. S. Po-
 povič

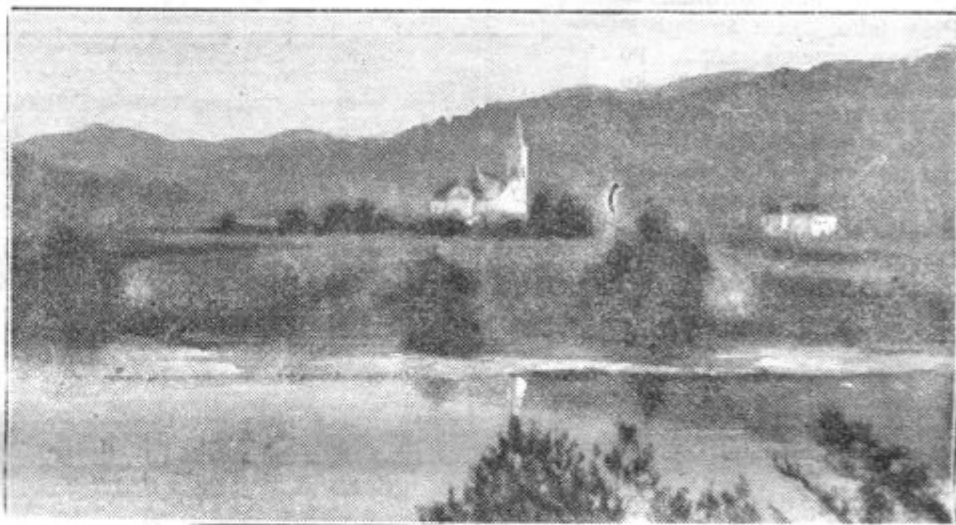
Desno:

General Mihajlo
Kovačević, hraber
 vojak in navdušen
 Sokol, je bil minuli
 teden v Štipu od
 bolgarskih komita-
 šev ustreljen. Po-
 kojnikovo truplo so
 prepeljali v Beo-
 grad, kjer se je vr-
 šil na drž. stroške
 pogreb ob ogromni
 udeležbi iz vse dr-
 žave.

Levo:

Ivan Pangerc, posest-
 nik na Selu pri Biedu,
 si je stekel velike za-
 sluge, ker je osnoval
 gasilno društvo, pašni-
 ško in sirarsko zadru-
 go ter kmetijsko po-
 družnico, ki je že nad
 četrst stoletja njen na-
 čelnik. Vrli gospodar,
 ki ga daleč naokrog
 spoštujejo kot dobrotni-
 karevežev in zaved-
 nega naprednjaka, je
 11. t. m. obhajal svojo
 60letnico

Sv. Križ pri Kostanjevici na Dolenjskem z Bočjem in Gadovo
 pečjo v ozadju, kjer je doma najimemitnejši cviček

Levo:

Zadovoljna družina
pri trgatvi

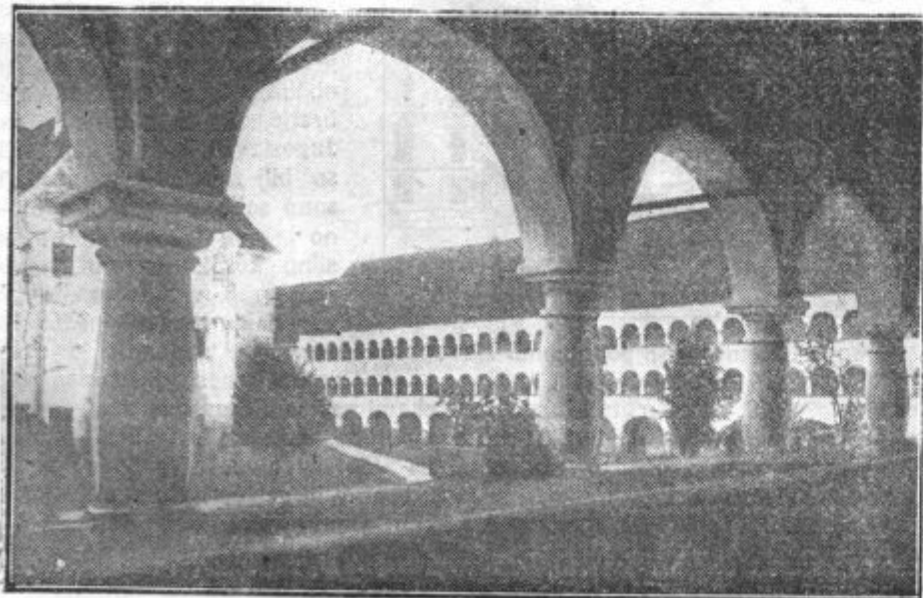
Levo:

Dvorišče nekdanjega
samoštana v Kostanje-
vici, ki ga je razpustil
 cesar Jožef II. Do te-
 danj se je skoro vse vi-
 no, ki ga je rodila bliž-
 nja in daljna okolica,
 stekalo v ogromne kle-
 ti tega samostana

Desno:

V trgatvi! Vse se trgatve veseli, če trta dobro obrodi. Če pa
 letina ni srečna, čaka vinogradnika težka zima

Desno:

Delavci, ki grade železniško progo skozi Kobiljsko šumo pri Dobrovniku v Prekmurju in so napravili največje nasipe. Zavedni prekmurški delavci s svojim prijateljem v sredini so vsi čitatelji in naročniki »Domovine«

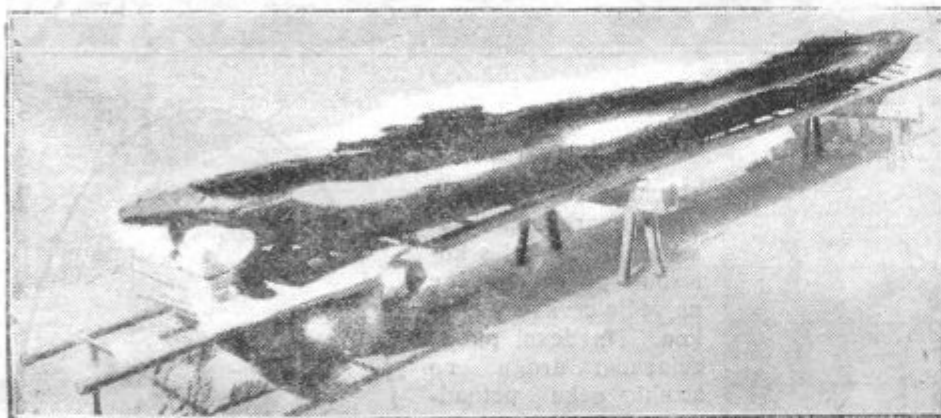

6letna hčerka Vlasta in 4 letni sinček Dušan, ki sta se s svojo materjo, 35letno g. Seidel vred zastupila ponoči s plinom, ker je po neprevidnosti ostala plinovo napeljava odprta. Rodbina Seidel je bivala dalje časa tudi v Ljubljani. Nesrečna smrt matere in obeh otrok je zbudila mnogo sožalja

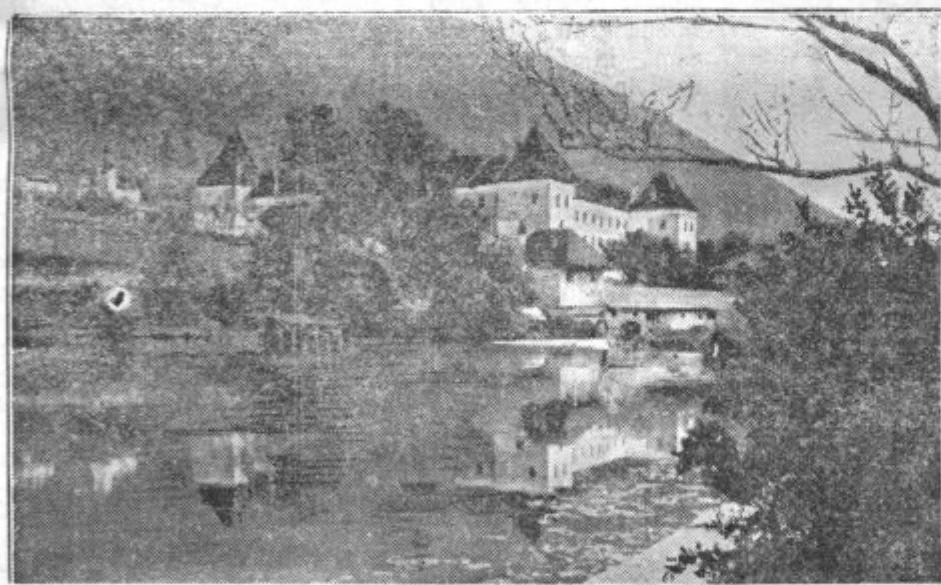

Levo:

Prazgodovinski čoln, izdolben iz enega samega hrastovega debla, so izkopali na Ljubljanskem barju v Matenji vasi pri Studencu. Dolg je 9 m in tri četrti m širok. Z njim so se v pradavnini vozili po jezeru med sedanjjo Ljubljano in Krimom prebivalci, ki so imeli postavljene hiše na kolesh v plitvem jezeru in so imeli vse orodje še iz jele-novih rogov, kamena in kvečjemu iz bron, ker železa še niso poznali. Čoln je sedaj v ljubljanskem muzeju

Dedkovi pomagači pri trgatvi

Spodaj:

Nekdanja cukrarna na Poljanah v Ljubljani, kjer sta umrla pesnika Dragotin Kette in Murn-Aleksandrov in je bila dolga leta zasilna vojašnica domobrancev in »Janezov«. Sedaj je v njej velika tovarna J. Kunca in Komp., kjer se izdeljuje o najfinejše pletene rute, jopice, kravate in drugo pleteno in tkano blago

Zgoraj:

Grad Toplice pri Novem mestu z znamenito zdravilno kopeljo

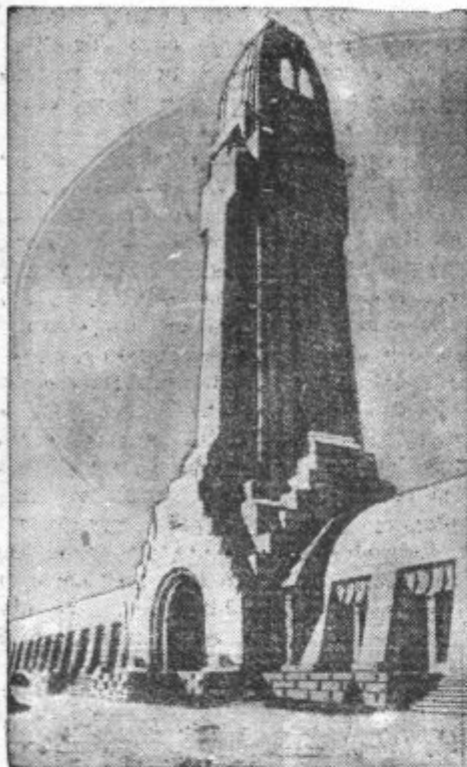

Levo:

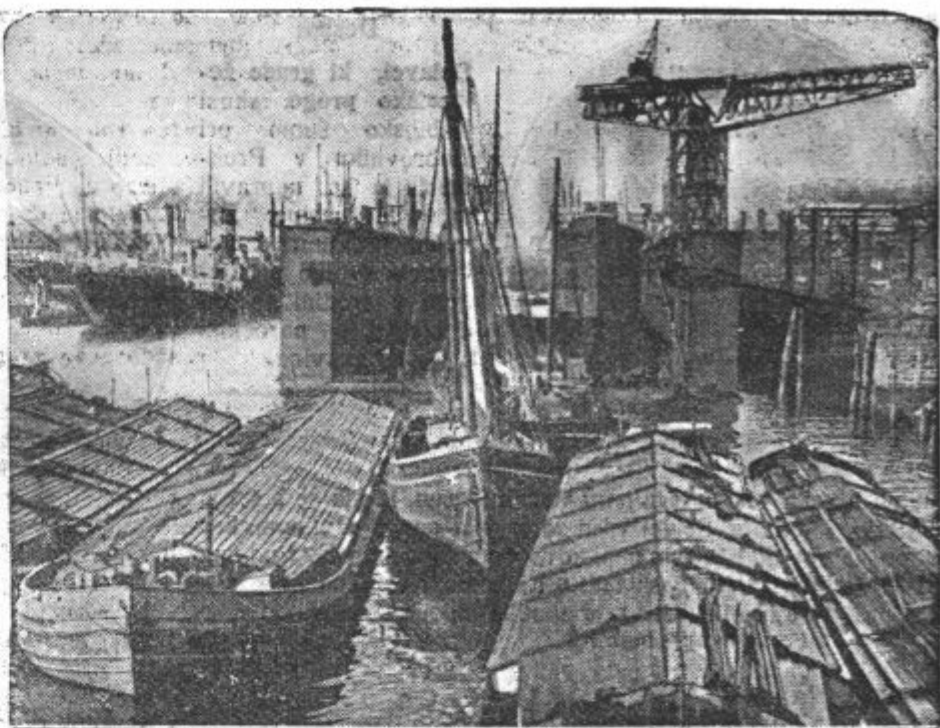
Miss Margaret Beavnova je bila izvoljena za »lord-mayorja« (župana) mesta Liverpoola. Ona je prva Anglezinja, ki je doživela to visoko čast

Desno:
Pristanišče v Hambur-
gu, odkoder odpotuje
največ naših ljudi čez
morje v Ameriko iskat
sreče

Levo:
Spomenik so v nede-
ljo odkrili Francozi
svojim junakom, ki so
l. 1916. in 1917. padli
pri obrambi Douaulon-
ta, utrdbe Verduna. —
Verdun je Francozom
sveto ime, simbol mu-
čeništva in zmage; 400
tisoč Francozov je
padlo za njegovo o-
brambo še mnogo več
pa Nemcev, ki ga vzlic
stotisočem žrtev niso
mogli osvojiti

Levo:
Glumači. Na levi sliki
vidimo spretnega kole-
sarja, ki se vozi s kol-
esom po robu strehe
največje cerkve v Ber-
linu. Na desni pa na
železnem drogu na
strehi neke petnad-
stropne berlinske pala-
če stoji na eni nogi
glumač in kaže, kako
se zna igrati s stekleni-
čami, ki jih meče v
zrak in zopet vлови v
roke

Desno:
Papirnate avbe, ki so
zanje dobile nagrade 3
dekleta na Franco-
skem, kjer je v navadi,
da tekmujejo, ktera je
najspretnjša v izdelo-
vanju takih pokrival.

Levo:
Trockij, poleg umrlega
Lenina, najbolj znani
ustanovitelj boljševske
Rusije. Slika je posne-
ta iz nekega velikega
londonskega časopisa,
da naši čitatelji vidijo,
kako Trockega Angle-
ži, zasmehujejo, ker
boljševizem že tudi
angleški vladi dela
preglavico

Desno:
Nenavadno izvežbana
je gotovo mladenka na
naši sliki, ki piše hkrati
pet besed: dve z des-
nico, dve z levico in
eno — z usti

